

Vojen Ložek a Český kras

Vojen Ložek and the Bohemian Karst

Lucie Juříčková¹

Vojen Ložek, the doyen of Czech nature sciences, a famous malacologist, Quaternary scientist and karst researcher, celebrated his 90th birthday in 2015. The paper reviews his activity in the Bohemian Karst with special attention to malacology. The web link given in the paper contains publication activity of this honoured person until the year 2013.

Letos v červenci oslavil 90. narozeniny nestor české přírodovědy Vojen Ložek. Nemá cenu znovu vyzdvihovat jeho zásluhy v mnoha oblastech přírodních věd, které si může čtenář prostudovat v řadě již publikovaných článků (viz přehled článků k jubileím V. Ložka a jeho bibliografii na <http://mollusca.sav.sk/malacology/Kovanda/Lozek-literatura.pdf>). Zaměříme se tedy na jedno ze „srdečních“ území jubilanta – na Český kras.

Klíčové práce Vojena Ložka vznikaly právě díky jeho celoživotním zkušenostem s přírodou krasových oblastí, a protože Český kras má takřka za rohem, trávil a tráví v něm spoustu času, často si jen tak odskočí provést monitoring svých oblíbených lokalit. Začínal zde bádát už jako chlapec školou povinný, ve válečných a poválečných letech publikoval první odborné články, týkající se měkkýšů Českého krasu a později sem pravidelně (často i několikrát za rok) vodil české i mezinárodní exkurze, aby jim názorně demonstroval význam tohoto území pro poznání nejmladší geologické minulosti naší krajiny i pro ochranu přírody. Za tři čtvrtě století své vědecké kariéry publikoval Vojen Ložek na osmdesát článků či kapitol v knihách, které se tak či onak zabývají Českým krasem. Většina z nich je zaměřena na otázky kvartérní paleoekologie, ale najdeme zde i obecná pojednání či faunistiku. Souhrn toho nejdůležitějšího z kvartérní historie Českého krasu najdeme v pracích LOŽEK (1974a) a LOŽEK (1992). I přes množství publikovaných údajů ale zůstává spousta nepublikovaného či nezpracovaného materiálu kvartérních měkkýšů, získaného jubilantem. Vždyť celkový počet lokalit, na kterých Vojen Ložek sám nebo s kolektivem dalších autorů vykopával a zpracovával sukcese kvartérní fauny, dosahuje 89 (38 pleistocenních a 51 holocenních lokalit) a činí tak z Českého krasu vůbec nejprozkoumanější území kvartérních měkkýšů na světě.

Vojen Ložek ale nikdy nezanedbával ani základní faunistiku a její aplikace v ochraně přírody. Klíčovými pracemi pro Český kras jsou LOŽEK (1974b) a LOŽEK (1986). Přesto představují opět pouze zlomek celkového nashromážděného materiálu, který nyní zpracováváme do souborné publikace, čítající zatím 398 lokalit fauny recentních měkkýšů na relativně malém území Českého krasu, z nichž většinu zkoumal jubilant opakovaně a průběžně je také monitoroval. Prvními vlaštovkami v tomto úsilí jsou publikace HORÁČKOVÉ et al. (2014) pro území národní přírodní rezervace Koda a PODROUŽKOVÉ et al. (2015) pro národní přírodní rezervaci Karlštejn, kde bylo jen na území těchto dvou nejvýznamnějších a největších národních přírodních rezervací Českého krasu prozkoumáno 57 resp. 193 lokalit a zjištěno 78 resp. 88 druhů měkkýšů. Takovýmto detailním faunistickým výzkumem udělal Vojen Ložek z Českého krasu jedno z nejlépe známých území v Evropě.

Právě souběžný výzkum recentní i fosilní měkkýší fauny činí z Českého krasu ideální modelové území, pro široce pojatý příro-

Obr. 1. Vojen Ložek v terénu, foto L. Juříčková.

Fig. 1. Vojen Ložek during the fieldwork, photo by L. Juříčková.

dovědecký výzkum, které Vojen Ložek proslavil na tuzemských i zahraničních konferencích a které neztrácí svůj potenciál ani do budoucna. Jubilantovi za to patří úcta a dík a pochopitelně přání všeho nejlepšího do dalších výzkumů!

Literatura

- ▶ HORÁČKOVÁ J., LOŽEK V., JUŘIČKOVÁ J. (2014): Měkkýši národní přírodní rezervace Koda v Českém krasu. – *Bohemia Centralis*, 32: 189–211. Praha.
- ▶ LOŽEK V. (1974a): Příroda Českého krasu v nejmladší geologické minulosti. – *Bohemia Centralis*, 3: 175–194. Praha.
- ▶ LOŽEK V. (1974b): Měkkýši Českého krasu z hlediska ochrany přírody. – *Bohemia Centralis*, 3: 163–174.
- ▶ LOŽEK V. (1986): Doplnky a poznámky k malakofauně Českého krasu. – *Bohemia Centralis*, 15: 143–145.
- ▶ LOŽEK V. (1992): Síť opěrných profilů k vývoji krajiny Českého krasu. – *Bohemia Centralis*, 21: 47–67.
- ▶ PODROUŽKOVÁ Š., LOŽEK V., HORÁČKOVÁ J., JUŘIČKOVÁ L. (2015): Měkkýši Národní přírodní rezervace Karlštejn v Českém krasu. – *Malacologica Bohemoslovaca*, (in press).

¹ Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Sekce biologie, Katedra zoologie, Viničná 1594/7, 128 43 Praha 2; lucie.jurickova@natur.cuni.cz
Český kras (Beroun), XLI (2015), 58, 1 obr.
© Muzeum Českého krasu, p. o., Beroun
ISSN 1211-1643
ISBN 978-80-87708-07-1